

ΕΚΘΕΣΕΙΣ
ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1978

**ΚΕΝΤΡΟΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ ΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΛΕΞΙΚΟΥ
ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ**

Συνοπτική έκθεσις πεπραγμένων τοῦ ἔτους 1978

Α'. Λεξικόν.— Ἠρχισεν ἡ ἐκτύπωσις τοῦ δευτέρου ἡμιτόμου τοῦ Δ' τόμου. Ἐχουν ἤδη ἐκτυπωθῇ τρία τυπογραφικά φύλλα. Αἱ ὑπὸ ἐκτύπωσιν σειραὶ συμπληροῦνται διὰ τοῦ ἀποθησαυρισθέντος νέου πλουσιωτάτου ὕλικου ἐξ ὅλης σχεδὸν τῆς χώρας. Οἱ νέοι συντάκται ἐργάζονται ἤδη εἰς τὴν σύνταξιν τῶν λημμάτων τοῦ γράμματος Ε.

Β'. Ἀποδελτίωσις - κατάταξις.— α) Ἀποδελτίωσις: Διὰ τὴν ἀποδελτίωσιν χειρογράφων εἰργάσθησαν δι' ὀλίγον οἱ συντάκται Στ. Κατσουλέας, Α. Μπουσμπούκης καὶ Χριστίνα Μπασέα ὡς καὶ ἡ ἐπὶ ἀναθέσει ἔργου Μαρία Κατσάδα. Κυρίως τὸ ἔργον τῆς ἀποδελτιώσεως ἐπετέλεσεν ἡ καθ' ὅλον τὸ ἔτος ἐργασθεῖσα ἐπὶ ἀναθέσει ἔργου, δόκιμος ἤδη εἰς τὴν ἀποδελτίωσιν, δεσποινὶς Ἀλίκη Μπελιᾶ. Οὕτω ἀπεδελτιώθησαν 14 χειρόγραφα ἐκ διαφόρων περιοχῶν, τὰ ὅποια ἀπέδωσαν 64.000 περίπου δελτία.

β) Κατάταξις ὕλικου: Τὰ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος λημματογραφηθέντα δελτία διὰ νὰ καταστοῦν χρήσιμα καὶ εἰς τὴν σύνταξιν καὶ εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν ἔρευναν ἔπρεπε νὰ συγχωνευθοῦν εἰς τὸ ὑπάρχον ὕλικόν τοῦ Ἀρχείου. Διὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν παραλλήλως πρὸς τὴν ἐργασίαν τῆς συντάξεως ἐγένετο καὶ ἀπόλυτος ἀλφαριθμητικὴ κατάταξις μεγάλου ἀριθμοῦ δελτίων, τὰ ὅποια ἐντάσσονται εἰς τὸ Ἀρχεῖον.

Γ'. Γλωσσικαὶ ἀποστολαί.— Αἱ γλωσσικαὶ ἀποστολαὶ καὶ διὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐπρογραμματίσθησαν διὰ τὸν Βορειοελλαδικὸν χῶρον (Μακεδονίαν καὶ Θράκην), διότι καὶ ἐπιστημονικοὶ καὶ ἐθνικοὶ λόγοι ἐπέβαλον τοῦτο. Δυστυχῶς ἐκ τῶν ἑνδεκα συντακτῶν ἐπραγματοποίησαν τὴν ἀνατεθεῖσαν ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας ἀποστολὴν μόνον ἑξ, οἱ: 1) Δ. Κρεκούκας εἰς τὸν νομὸν Καβάλας, 2) Ν. Κοντο-

σόπουλος εἰς τὸν νομὸν Δράμας, 3) Γ. Ντελόπουλος εἰς τὸν νομὸν Ξάνθης, 4) Α. Μπουσμπούκης εἰς τὸν νομὸν Σερρών, 5) Χ. Χαραλαμπάκης εἰς τὸν νομὸν Ξάνθης καὶ 6) Χριστίνα Μπασέα εἰς τὸν νομὸν Πιερίας.

Δὲν ἐπραγματοποίησαν τὴν ἀποστολὴν, καίτοι τοῦτο εἶναι ἐν τῶν κυρίων ἔργων τοῦ συντάκτου οἱ: 1) Τ. Γιοχάλας, 2) Στ. Κατσουλέας, 3) Ἐλευθερία Γιακουμάκη, 4) Ἀναστασία Κατσίκη καὶ 5) Μαρία Φλωριᾶ-Μήλα.

Ἐπομένως αἱ γλωσσικαὶ ἀποστολαὶ δὲν ἀπέδωσαν τὴν προβλεφθεῖσαν ἀπικριβωμένην ποσότητα γλωσσικοῦ ὕλικου λίαν ἐνδιαφέροντος τμήματος τῆς Ἑλληνικῆς πατρίδος, ἀπὸ τὸ ὁποῖον δὲν ἔχομεν ἐπαρκῆς γλωσσικὸν ὕλικόν καὶ διὰ τὴν σύνταξιν τῶν ἄρθρων τοῦ Λεξικοῦ καὶ τὴν ἐπιστημονικὴν μελέτην τῶν ἰδιωμάτων τῆς περιοχῆς αὐτῆς καὶ διὰ τὸν καθορισμὸν τῶν χώρων ἐγκαταστάσεως τῶν προσφύγων.

Ἡ Διεύθυνσις φρονεῖ ὅτι ἡ πραγματοποιήσις ἀποστολῆς πρὸς συλλογὴν γλωσσικοῦ ὕλικου ἐκ μέρους τῶν συντακτῶν εἶναι κύριον ἔργον αὐτῶν, διότι ἀποκτοῦν προσωπικὴν ἐπαφὴν μὲ τὰ κατὰ τόπους ἰδιώματα, καὶ ὥς ἐκ τούτου προέπειν ὅτι εἶναι ὑποχρεωτικὴ.

Δ'. Χειρόγραφα.— Κατὰ τὸ λήξαν ἔτος εἰσῆχθησαν εἰς τὸ Κέντρον μόνον ἑξ χειρόγραφα ἐκ τῆς γενομένης ἀποστολῆς τῶν συντακτῶν. Ἐκ τῆς Γλωσσικῆς Ἑταιρείας οὐδέν.

Ε'. Φωτογράφησις χειρογράφων.— Συνεχίσθη καὶ κατὰ τὸ τρέχον ἔτος ἡ φωτογράφησις τῶν χειρογράφων τοῦ Κέντρου πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἀποφυγῆς ἐξ οἰασδήποτε αἰτίας τῆς καταστροφῆς τοῦ πολυτιμοτάτου καὶ ἀναντικαταστάτου τούτου ἐθνικοῦ καὶ ἐπιστημονικοῦ θησαυροῦ. Ἐλήφθησαν 7.366 λήψεις, ἐκάστη τῶν ὁποίων ἐνίστε περιλαμβάνει δύο σελίδας χειρογράφου.

Γ'. Ἐκδόσεις.— α) Ἠρχισεν ἡ διακοπὴ εἰς ἐκτύπωσιν τοῦ Β' ἡμιτόμου τοῦ Δ' τόμου τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ.

β) Ἐκτυποῦται ὁ 13ος τόμος τοῦ Λεξικογραφικοῦ Δελτίου, περιλαμβάνων μελέτας τοῦ Διευθυντοῦ Δ. Βαγιακάκου, τοῦ συντάκτου Χ. Χαραλαμπάκη καὶ τοῦ ἐπιτίμου συντάκτου Α. Καραναστάση, ὡς καὶ τὴν Γλωσσολογικὴν Βιβλιογραφίαν τῶν ἐτῶν 1971-1977, συνταχθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Κέντρου.

Ζ'. Γλωσσικός Ἀτλας.— Κατὰ τὸ τρέχον ἔτος δὲν κατέστη δυνατὴ ἡ ἀποστολὴ ὕλικου εἰς τὸ ἐν Νίjmegen Γραφεῖον τῆς Συντάξεως τοῦ Γλωσσικοῦ

γ) Εἰς τὸ Α' τοπικὸν Συνέδριον Ἑλειακῶν Σπουδῶν εἰς Πύργον ἀπὸ 23 - 26 Νοεμβρίου μὲ ἀνακοινώσεις : Ἀρχαιοπινῇ στοιχεῖα στὸ γλωσσικὸ ἰδίωμα τῆς Ἑλείας καὶ Ἡ παρετυμολογία στὸ Ἑλειακὸ γλωσσικὸ ἰδίωμα.

3. Ὁ συντάκτης Νικ. Κοντοσόπουλος μετέσχεν :

α) Εἰς τὸ Γ' Συνέδριον τοῦ Γλωσσικοῦ Ἀτλαντος τῆς Εὐρώπης εἰς Malburg Γερμανίας ἀπὸ 17 - 24 Ἀπριλίου.

β) Εἰς τὸ Β' Συμπόσιον Γλωσσολογίας τοῦ Βορειοελλαδικοῦ χώρου εἰς Καστοριὰν ἀπὸ 12 - 15 Ἀπριλίου μὲ ἀνακοίνωσιν : Μακεδονικὰ Γλωσσογεωγραφικά.

γ) Εἰς τὸ ἐν Κερκύρα Δ' Πανιώνιον Συνέδριον τέλη Σεπτεμβρίου μὲ θέμα : Ἑπτανησιακὰ Γλωσσογεωγραφικά.

4. Ὁ συντάκτης Τ. Γιοχάλας μετέσχε τῶν ἐργασιῶν τοῦ Δ' Διεθνoῦς Ἀλβανολογικοῦ Συνεδρίου τῆς Πρίστινας Γιουγκοσλαβίας.

5. Ὁ συντάκτης Στ. Κατσουλέας μετέσχεν :

α) Εἰς τὸ Β' Συμπόσιον Γλωσσολογίας τοῦ Βορειοελλαδικοῦ χώρου εἰς Καστοριὰν ἀπὸ 12 - 15 Ἀπριλίου μὲ ἀνακοίνωσιν : Ὀνοματολογικὰ Βλάχης Κοζάνης.

β) Εἰς τὸ Α' Συνέδριον Θεσσαλικῶν Σπουδῶν μὲ ἀνακοίνωσιν : Τρικαλινὰ βαφτιστικὰ τοῦ 16ου αἰῶνα.

γ) Εἰς τὸ Α' Συνέδριον Ἑλειακῶν Σπουδῶν μὲ ἀνακοίνωσιν : Ἰταλοὶ περιηγητὲς στὴν Ἑλεία τὸν 17ον αἰῶνα.

6. Ὁ συντάκτης Γ. Ντελόπουλος μετέσχεν :

α) Εἰς τὸ Β' Συμπόσιον Γλωσσολογίας τοῦ Βορειοελλαδικοῦ χώρου μὲ ἀνακοίνωσιν : Τὸ βόρειον ἰδίωμα εἰς τὴν Μεσημβρινὴν Ρωσίαν.

β) Εἰς τὸ Α' Συνέδριον Ἑλειακῶν Σπουδῶν μὲ ἀνακοίνωσιν : Τὰ Δυτικὰ πρότυπα τῶν Κάστρων τῆς Ἑλείας.

7. Ὁ συντάκτης Χ. Χαράλαμπακῆς μετέσχεν :

α) Εἰς τὸ Β' Συμπόσιον Γλωσσολογίας τοῦ Βορειοελλαδικοῦ χώρου μὲ ἀνακοίνωσιν : Ρήματα κινήσεως μὴ δηλωτικὰ στὸν Βορειοελλαδικὸ ὥρο καὶ ἡ σημασιολογικὴ τους διαφοροποίηση ἀπὸ τὴν κοινὴ νεοελληνικὴ χρῆση.

β) Εἰς τὸ Α' Συνέδριον Θεσσαλικῶν Σπουδῶν μὲ ἀνακοίνωσιν : Συμβολὴ στὴ μελέτη τῶν Θεσσαλικῶν γλωσσῶν.

ΙΑ'. Χρῆσις τοῦ Ἀρχείου.— Κατόπιν ἀδείας τῆς Ἀκαδημίας ἐγένετο χρῆσις τοῦ ὕλικου τοῦ Κέντρου ὑπὸ διαφόρων ἐπιστημόνων Ἑλλήνων καὶ ξένων.

ΙΒ'. Μεταστέγασις τοῦ Κέντρου.— Κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Συγκλήτου τὸ Κέντρον ἐγκατεστάθη εἰς δύο ὁρόφους (2ον καὶ 3ον) τοῦ ἐπὶ τῆς Λεωφ. Συγγροῦ 129 καὶ Β. Δίπλα 1 κτηρίου.

Ἡ προετοιμασία καὶ ἡ μεταφορὰ τοῦ ποικίλου καὶ πολλὰ προβλήματα δημιουργήσαντος ὑλικοῦ ἐπερατώθη τὴν 4ην Αὐγούστου. Ἡ τακτοποίησις ὅμως τοῦ ὑλικοῦ τοῦ Κέντρου, ἔνεκα μὴ ὑπαρχούσης σχετικῆς προεργασίας, ὑπῆρξε πολὺ κοπιώδης καὶ ἀπῆρτησε μακρότατον χρονικὸν διάστημα, περατωθεῖσα μόλις τὴν 15 Νοεμβρίου. Τοῦτο εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἀναβολὴν πάσης φύσεως ἐργασίας ὑπὸ τῶν συντακτῶν ἐπὶ τέσσαρας μῆνας.

Ὁ Διευθυντὴς
Δικαῖος **Β. Βαγιακάκος**